

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคของนักศึกษา
ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
The Factors Influencing Adversity Quotient of Bachelor Degree Level 1
at Rajabhat Maha Sarakham University

กมลพร แสนพิพิธ
Kamolporn Sanpipit

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค 2) เพื่อตรวจสอบโมเดลความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค และ 3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ทั้งทางตรงและทางอ้อม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวนทั้งสิ้น 694 คน จากการทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นสองขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบวัดปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค จำนวน 60 ข้อ มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .96 และแบบวัดความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค จำนวน 40 ข้อ มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .86 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS version 11.5 ในการหาค่าสถิติพื้นฐาน และใช้โปรแกรม Lisrel version 8.52 ในการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง ผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการเผชิญ และฝ่าฟันอุปสรรคของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พบว่า ด้านการควบคุมสถานการณ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความกล้าเสี่ยง ด้านการนำตนเองเข้าไปแก้ปัญหาที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการแสดงออก ด้านการรับรู้ถึงระดับของอุปสรรคมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีสติ และด้านความอดทนทนทานต่ออุปสรรคมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการแสดงออก

2. โมเดลความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคผลได้ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-square: X^2) มีค่าเท่ากับ 175.93 องศาอิสระ (df) มีค่าเท่ากับ 94 ค่า p-value มีค่าเท่ากับ 0.063 ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (X^2/df) มีค่าเท่ากับ 1.87 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ 0.92 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.94 และค่า RMSEA มีค่าเท่ากับ 0.042

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามทางตรง ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ บุคลิกภาพ ความรับผิดชอบ การมุ่งอนาคต และความเชื่อมั่นในตนเอง ตามลำดับ และปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้แก่ ความรับผิดชอบ บุคลิกภาพ

Abstract

The objectives of this research were 1) To study the relationship between the factors Influencing Adversity Quotient (AQ) 2) To ensure the model of the relationship of factors Influencing Adversity Quotient (AQ) and 3) To study the factors Influencing Adversity Quotient (AQ) of Bachelor degree level 1 at Rajabhat Maha Sarakham University. The samples of the study were 694 people from first-year students of 2nd semester 2011 and used the Multi-stage Random

นักศึกษา ครุศาสตรมหาบัณฑิต (วิจัยและประเมินผลการศึกษา) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม อีเมล: sanpipit@hotmail.com
Student, Master of Education (Educational Research and Evaluation), Faculty of Education, Rajabhat Maha sarakham University,
E-mail: sanpipit@hotmail.com

ข้อมูลบทความ

ส่งบทความ 9 กรกฎาคม 2558
ตอบรับ 27 สิงหาคม 2558
เผยแพร่ออนไลน์ 22 ธันวาคม 2558

คำสำคัญ

ปัจจัยที่มีอิทธิพล
ความสามารถในการเผชิญ
และฝ่าฟันอุปสรรค
the factors influencing
adversity quotient

Sampling for selecting the sample. The tools used to collect the data were the factors rating scale Adversity Quotient (AQ) included 60 choices reliability .96 and the rating scale Adversity Quotient (AQ) included 40 choices reliability .86. Data was analyzed by descriptive statistics through SPSS version 11.5 and Lisrel version 8.52 for a structural equation modeling analysis.

The results of the study were as follows:

1. The relationship between the factors Influencing Adversity Quotient (AQ) in Bachelor degree level 1 at Rajabhat Maha Sarakham University found the Control (CON) had positive correlation with Moderate Risk Taking (MRT), for the Ownership (OWN) also had positive correlation with Extraversion (EXT), Reach (REA) had positive correlation with Conscientiousness (CSN), and the Endurance (END) had positive correlation with Extraversion (EXT).

2. The relationship model of the factors Influencing Adversity Quotient (AQ) were: Chi-square (X^2) was equaled to 175.93, Degree of Freedom=94, P-value =0.063, Chi-Square (X^2/df)=1.87, GFI=0.92, AGFI=0.94 and RMSEA=0.042.

3. The factors which directly Influencing to Adversity Quotient (AQ) in Bachelor degree level 1 at Rajabhat Maha Sarakham University were: Achievement Motive, Personality, Responsibility, Future Orientation and Self-Confidence. And the factors which indirectly influencing to Adversity Quotient (AQ) were Responsibility and Personality.

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายและหลักการว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไป เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นได้อย่างมีความสุข และแนวทางในการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ โดยบูรณาการตามความเหมาะสม แต่ละระดับในเรื่องต่อไปนี้ เช่น ความรู้เกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน เป็นต้น รวมถึงความรู้และฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542) และการศึกษาในระดับอุดมศึกษามีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศ ดังจะเห็นได้จากวิสัยทัศน์สำหรับการพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ได้กำหนดว่า “สถาบันอุดมศึกษาผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ มุ่งตอบสนองผู้เรียนในวัยเรียน วัยทำงาน และวัยสูงอายุ เพื่อรองรับ

เปลี่ยนแปลงรูปแบบต่างๆ รวมทั้งการเรียนรู้ตลอดชีวิต และสามารถปรับตัวสำหรับงานที่เกิดขึ้นตลอดชีวิต มีคุณธรรม มีความรับผิดชอบ นำไปสู่การพัฒนาประเทศในกระแสโลกาภิวัตน์ได้” (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2550, น. 30)

ปัจจุบันมนุษย์ได้ตระหนักเพิ่มมากขึ้นว่า การที่บุคคลจะประสบความสำเร็จได้ทั้งในด้านการเรียน การงาน หรือการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม จะต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่างเป็นส่วนประกอบ โดยเฉพาะสังคมในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การที่บุคคลจะสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีคุณภาพนั้น จะต้องได้รับการฝึกฝนตนเองให้มีความสามารถและทักษะต่างๆ ภายใต้สภาวะการแข่งขันกันสูง ความรู้ด้านสติปัญญาเพียงอย่างเดียวจึงไม่พอที่จะทำให้สามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานได้ และการที่มนุษย์จะประสบความสำเร็จได้นั้นขึ้นอยู่กับสติปัญญาเพียง 20 เปอร์เซ็นต์ เท่านั้น ส่วนที่เหลือเป็นเรื่องของการเข้าสังคม ความสัมพันธ์กับผู้อื่น การรับรู้อารมณ์ของตนเอง การจัดการกับอารมณ์ และความตึงเครียด (วินัส ภัคตินรา, 2546, น. 2, อ้างถึงใน Goleman, 1995, p. 34) และที่ผ่านมามีคุณลักษณะ 3Q ซึ่งประกอบด้วย IQ มาจากคำว่า Intelligent Quotient หรือ ความฉลาดทางสติปัญญา EQ มาจากคำว่า Emotional Quotient หรือ เขาวินอารมณ์ และ

AQ มาจากคำว่า Adversity Quotient หรือ ความสามารถในการเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรค เริ่มได้รับความสนใจศึกษาจากนักวิชาการจำนวนมาก เนื่องจากเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการดำรงชีวิต โดยเฉพาะความฉลาดทางสติปัญญา (IQ) และเชาวน์อารมณ์ (EQ) ซึ่งช่วยให้ได้ข้อมูลต่อการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของบุคคลเพิ่มขึ้น ในขณะที่ปัจจัยอีกส่วนหนึ่งคือความสามารถในการเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) ยังมีการตื่นตัวและให้ความสนใจศึกษาน้อยกว่า

การศึกษาในระดับปริญญาตรี เป็นการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ซึ่งการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษา มีความรู้ความสามารถในระดับที่ออกไปสู่ชีวิตโลกแห่งการทำงานได้ ระบบการศึกษาจะแตกต่างไปจากในระดับมัธยมศึกษาเป็นอย่างมาก ทั้งในด้านการเรียน นิสิต นักศึกษาจะต้องช่วยเหลือตนเองเป็นอย่างมาก นักศึกษาจะมีอิสระในการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยมากกว่าอยู่ที่โรงเรียน ซึ่งนักศึกษาจะต้องตัดสินใจว่า จะเลือกใช้ชีวิตของตนเองอย่างไรภายในมหาวิทยาลัย จากชีวิตของการเป็นนักเรียนอาศัยอยู่กับผู้ปกครองแล้วต้องมาใช้ชีวิตของการเป็นผู้ใหญ่เต็มตัว ในบางครั้งต้องใช้เวลาในการปรับตัว หากนักศึกษานักเลือกใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยอย่างเหมาะสมแล้ว ย่อมเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาในการช่วยให้ประสบความสำเร็จในชีวิต เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งจะออกไปดำเนินชีวิตที่ดีในสังคมต่อไป ในทางตรงกันข้ามหากนักศึกษานักใช้ชีวิตอย่างไม่เหมาะสม ขาดความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน ไม่รู้จักเลือกใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม หรือไม่สามรถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ ย่อมนำผลเสียมาสู่ตนเอง โดยจะเห็นได้จากปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เช่น ผลการเรียนตกต่ำเนื่องจากติดยาเสพติด เทียวกลางคืน ทะเลาะวิวาทจากปัญหาชู้สาว เป็นต้น บุคคลเหล่านี้คือผู้ที่มีปัญหาในการควบคุมอารมณ์ และขาดความสามารถในการต่อสู้ฟันฝ่าอุปสรรคที่เกิดขึ้นกับชีวิตนั่นเอง (ทศพร ประเสริฐสุข, 2542, น. 25)

ดังกล่าวมา Stoltz (ธีระศักดิ์ กำบรรณารักษ์, 2548, น. 128, อ้างถึงใน Stoltz, 1997) ได้ทำการ ศึกษาความสามารถในการเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) จากแนวคิดของกระแสหลักของศาสตร์ที่ศึกษาเกี่ยวกับจิตประสาทภูมิคุ้มกัน ประสาทสรีรวิทยา และจิตวิทยาการรู้คิดและการเข้าใจ และได้บัญญัติขึ้นใช้ในปี ค.ศ. 1997 โดยได้เขียนหนังสือเรื่อง Adversity Quotient: Turning Obstacles into Opportunities จากแนวคิดที่ว่า ท่ามกลางความลำบากแห่งยุคสมัย คนส่วนใหญ่มักฟันฝ่าไปได้ไม่ไกล หลายต่อหลายคนยอมแพ้อย่างง่าย ชีวิตเหมือนการปีนเขา

ต้องฟันฝ่าความยากลำบากหรืออุปสรรคต่างๆ เพื่อก้าวไปข้างหน้าและปีนให้สูงขึ้น ซึ่งความสามารถในการเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรค ดังกล่าวคือ รูปแบบพฤติกรรมการตอบสนองต่อปัญหาอุปสรรคในชีวิตเป็นกลไกการทำงานของสมอง เกิดจากใยประสาทต่างๆ ที่ถูกสร้างขึ้น ผักผันขึ้น Stoltz เชื่อว่า AQ เริ่มพัฒนามาจากใยประสาท เริ่มเกิดในสมองเมื่อเด็กอายุ 12 ปี และเพิ่มมากขึ้นจนอายุ 16 ปี แต่ไม่สิ้นสุดจนกระทั่งอายุ 23 ปี ซึ่งชี้ให้เห็นว่าบุคคลที่ประสบความสำเร็จในวิชาชีพต่างๆ ไม่สามารถวิเคราะห์ได้จากแบบทดสอบสติปัญญามาตรฐานที่มีทั่วไป สิ่งที่ทำให้บุคคลเหล่านั้นประสบความสำเร็จคือ AQ ซึ่งสามารถที่จะพัฒนาเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงได้ ไม่ว่าจะอายุเท่าไรหรือไม่ว่าจะเริ่มตอนที่จุดใดก็ตาม หากบุคคลมีการพัฒนา AQ ที่ดีก็จะช่วยทำให้ตนเองมีประสิทธิภาพ (Stoltz, 1997, p. 112-115) ดังนั้น การที่ประชากรในประเทศมี AQ ที่ดี ในช่วงเวลาที่ประเทศต้องประสบกับปัญหาต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาเศรษฐกิจ สังคม หรือภัยพิบัติทางธรรมชาติ ประชากรเหล่านั้นย่อมสามารถเผชิญปัญหา และฝ่าฟันอุปสรรคทั้งปวงให้ผ่านพ้นไปได้ด้วยดี

สรุปได้ว่า การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบตัว ของนักศึกษา ล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่ส่งผลกระทบต่อนักศึกษาทั้งสิ้น ซึ่งไม่ว่าจะเป็นในด้านการเรียน ผู้สอน สภาพแวดล้อม สังคมกลุ่มเพื่อน และกิจกรรมต่างๆ ที่นักศึกษาต้องเข้าร่วม ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญต่อการศึกษาระดับอุดมศึกษาทั้งสิ้น หากนักศึกษานักปรับตัว สามารถที่จะเผชิญและฝ่าฟันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ก็จะส่งผลให้นักศึกษาสามารถศึกษาได้อย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมาย แต่ถ้านักศึกษานักไม่สามารถปรับตัว ไม่สามารถที่จะเผชิญและฝ่าฟันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ ผลกระทบที่ตามมาไม่ว่าจะเป็นด้านการเรียน ด้านผู้สอน และด้านอื่นๆ อาจส่งผลให้นักศึกษาเกิดความท้อแท้ เบื่อหน่ายในการเรียน รู้สึกอึดอัดเมื่อได้อยู่กับเพื่อนผลที่ตามมา คือ การลาออกกลางคัน ทำให้นักศึกษาไม่ประสบความสำเร็จในด้านการเรียน ดังนั้น การปรับตัว จึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก หากนักศึกษานักสามารถปรับตัวได้ดีก็จะส่งผลให้นักศึกษาประสบความสำเร็จในด้านการเรียนระดับมหาวิทยาลัยซึ่งมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามได้กำหนดคุณสมบัติของบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามไว้ว่า บัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้และทักษะในสาขาที่ศึกษา มีคุณธรรม จริยธรรม รับผิดชอบ และซื่อสัตย์ในวิชาชีพ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ศึกษาอย่างต่อเนื่อง สามารถคิดและวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล สามารถใช้เทคโนโลยีต่างๆ ได้อย่างมี

ประสิทธิภาพ มีวิจารณ์ญาณ สามารถบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นกับภูมิปัญญาสากลในการแก้ปัญหาได้ มีสุขภาพและบุคลิกภาพดี มีโลกทัศน์กว้างไกล ยอมรับการเปลี่ยนแปลงของสังคม มีจิตสำนึกดี เป็นประชาธิปไตย เสียสละ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และเห็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ เป็นพลเมืองดี มีความตระหนักรู้ต่อการพัฒนาตนเอง พัฒนาอาชีพ และเป็นผู้นำการพัฒนาท้องถิ่น (สำนักมาตรฐานและประกันคุณภาพ, 2553, น. 20)

จากความสำคัญของความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคที่กล่าวมาข้างต้นทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคทั้งทางตรงและทางอ้อม นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ชั้นปีที่ 1 ที่เข้ามาศึกษาเล่าเรียนแล้วต้องประสบกับปัญหา และอุปสรรค เช่น ปัญหาเรื่องการแบ่งเวลาด้านการเรียนและกิจกรรม ปัญหาเรื่องการปรับตัวให้เข้ากับสังคมและสภาพแวดล้อมใหม่ๆ ที่เปลี่ยนไป เพราะมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามเป็นสถาบันระดับอุดมศึกษาของรัฐ ที่มีแนวโน้มในการเพิ่มของจำนวนนักศึกษา และเป็นสถาบันที่มุ่งเน้นผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพตามวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยที่ว่า “มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีคุณภาพ มาตรฐาน ผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ คุณธรรม นำชุมชนพัฒนาให้เข้มแข็งอย่างยั่งยืนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” โดยผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคพบว่า มีปัจจัยหลายประการที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค ซึ่งประกอบไปด้วย ความเชื่อมั่นในตนเอง ความรับผิดชอบ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ บุคลิกภาพ และการมุ่งอนาคต ซึ่งการทราบถึงปัจจัยจะทำให้เกิดประโยชน์ต่อนักศึกษา อาจารย์ผู้สอน หรือผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนา และสนับสนุนการเรียนการสอน เพื่อที่จะช่วยให้นักศึกษาเป็นผู้มีความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคเพื่อเอาชนะต่ออุปสรรคต่างๆ สามารถนำตนเองและผู้อื่นให้ประสบผลสำเร็จในการศึกษาและนำไปสู่การประกอบอาชีพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลส่งต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค ได้แก่ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความรับผิดชอบ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ บุคลิกภาพ และการมุ่งอนาคต ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

2. เพื่อตรวจสอบโมเดลความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามทั้งทางตรงและทางอ้อม

สมมติฐานงานวิจัย

ปัจจัยด้านความเชื่อมั่นในตนเอง การมุ่งอนาคต แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ บุคลิกภาพ และความรับผิดชอบ มีอิทธิพลทางตรงอิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวม ต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 7 คณะ 64 สาขา จำนวนทั้งสิ้น 5,330 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยซึ่งได้มาจากการสุ่มโดยการทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นสองขั้นตอน โดยใช้คณะเป็นชั้นของการสุ่ม ครั้งที่ 1 และใช้สาขาเป็นชั้นของการสุ่มครั้งที่ 2 จนได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 694 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบวัดปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 60 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ .32 ถึง .77 และมีค่าความเชื่อมั่น .96 และแบบวัดความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 40 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ .20 ถึง .71 และมีค่าความเชื่อมั่น .86 การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ หาค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบโมเดล ได้แก่ ค่าไค-สแควร์ (Chi-Square: X^2) ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Index: GFI) ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index: AGFI) เพื่อตรวจสอบโมเดลความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค

ผลการวิจัย

จากการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม สรุปผล ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมดที่ใช้ในการวิเคราะห์ ดังนี้

1.1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรสังเกตได้ด้วยกัน พบว่า สหสัมพันธ์ภายในตัวแปรสังเกตได้มีทิศทางของความสัมพันธ์ทั้งทางบวกและทางลบ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ -0.001 ถึง $.638$ เป็นค่าที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.01$ ตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์สูงสุด ได้แก่ การควบคุมอุปสรรคกับการนำตัวเองเข้าไปแก้ไขอุปสรรค รองลงมาได้แก่ ความสามารถในการปรับตัวกับการแสดงออก และตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด ได้แก่ การควบคุมอุปสรรคกับความรับผิดชอบต่อนอง

1.2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ด้านการควบคุมสถานการณ์ (CON) พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ -0.001 ถึง $.408$ โดยการควบคุมสถานการณ์มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.01$ กับความกล้าเสี่ยงมากที่สุด รองลงมาคือ ความทะเยอทะยาน ความกระตือรือร้น และมีความสัมพันธ์ทางลบกับความรับผิดชอบต่องาน และความรับผิดชอบต่อนอง ตามลำดับ

1.3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างด้านการนำตนเองเข้าไปแก้ปัญหา (OWN) พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ -0.035 ถึง $.409$ โดยการนำตนเองเข้าไปแก้ปัญหามีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.01$ กับการแสดงออกมากที่สุด รองลงมาคือ การมีสติ การมุ่งอนาคต และมีความสัมพันธ์ทางลบกับความรับผิดชอบต่องาน ตามลำดับ

1.4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ด้านการรับรู้ถึงระดับของอุปสรรค (REA) พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ -0.009 ถึง $.401$ โดยการรับรู้ถึงระดับของอุปสรรคมีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.01$ กับการมีสติมากที่สุด รองลงมาคือ ความกล้าเสี่ยง การพึ่งตนเอง และมีความสัมพันธ์ทางลบกับความรับผิดชอบต่องาน ตามลำดับ

1.5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้าน

ความอดทนทนทานต่ออุปสรรค (END) พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ -0.022 ถึง $.488$ โดยความอดทนทนทานต่ออุปสรรคมีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.01$ กับการแสดงออกมากที่สุด รองลงมาคือ การมีสติ การมุ่งอนาคต และมีความสัมพันธ์ทางลบกับความรับผิดชอบต่องาน ตามลำดับ

2. การตรวจสอบโมเดลความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการเผชิญ และฝ่าฟันอุปสรรคของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พบว่า โมเดลความสัมพันธ์ที่ปรับใหม่ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ หลังทำการปรับโมเดล 30 ครั้ง แสดงว่ายอมรับสมมติฐานหลักที่ว่า โมเดลตามทฤษฎีสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ทั้งนี้พิจารณาจากค่าสถิติไค-สแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ 175.93 องศาอิสระ (df) เท่ากับ 94 ค่า p-value เท่ากับ 0.063 ผ่านเกณฑ์ คือ ต้องมีค่ามากกว่า $.05$ ค่าไค-สแควร์สัมพันธ์ (χ^2/df) มีค่าเท่ากับ 1.87 ผ่านเกณฑ์ คือ ต้องมีค่าน้อยกว่า 2 เมื่อพิจารณาค่าความสอดคล้องจากดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ 0.92 ผ่านเกณฑ์ คือ ต้องมีค่ามากกว่า 0.9 ค่า AGFI มีค่าเท่ากับ 0.94 ผ่านเกณฑ์ คือ ต้องมีค่ามากกว่า 0.9 และค่า RMSEA มีค่าเท่ากับ 0.042 ผ่านเกณฑ์ คือ ต้องมีค่าน้อยกว่า 0.05

3. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามทั้งทางตรงและทางอ้อม สรุปผล ดังนี้

3.1 ค่าอิทธิพลรวมของตัวแปรที่ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เมื่อพิจารณาค่าอิทธิพลรวมของตัวแปรที่ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พบว่า มีค่าอิทธิพลรวมที่ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งหมายถึง “ไม่มีอิทธิพล” ได้แก่ ตัวแปรการมุ่งอนาคตมีค่าอิทธิพลรวมสูงสุด คือ 0.07 รองลงมาคือ ความรับผิดชอบและความเชื่อมั่นในตนเอง มีค่าเท่ากับ 0.06 และ -0.31 ตามลำดับ ส่วนตัวแปรที่มีค่าอิทธิพลรวมที่ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.01$ ได้แก่ ตัวแปรบุคลิกภาพ มีค่าเท่ากับ 0.79 และตัวแปรแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีค่าเท่ากับ 0.22

3.2 ค่าอิทธิพลทางตรงของตัวแปรที่ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พบว่าตัวแปรแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีค่าอิทธิพลทางตรงที่ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าเท่ากับ 0.22

3.3 ค่าอิทธิพลทางอ้อมของตัวแปรที่ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พบว่า ไม่มีตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมที่ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งตัวแปรบุคลิกภาพ มีค่าอิทธิพลมากที่สุด คือ มีค่าเท่ากับ -0.14 รองลงมาคือ ความรับผิดชอบ มีค่าเท่ากับ -0.01 ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ทั้งทางตรงและทางอ้อม มีดังนี้

1. ค่าอิทธิพลทางตรงของตัวแปรที่ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พบว่า ค่าอิทธิพลทางตรงที่ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ตัวแปรแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แสดงว่านักศึกษาที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง มีแนวโน้มว่าจะมีความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคสูงด้วย ซึ่งลักษณะบางประการของผู้ที่มีความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค คือ จะต้องเป็นผู้ที่มีความปรารถนาแรงกล้าในสิ่งที่ต้องการไว้ล่วงหน้า ซึ่งลักษณะดังกล่าวก็เป็นลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเมธาวิดี สังขะมาน (2548, น. 86-90) ได้ทำวิจัยตัวแปรคัตเตอร์ที่สัมพันธ์กับความสามารถในการเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรคของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 จังหวัดหนองคาย ปีการศึกษา 2547 พบว่า อัตมโนทัศน์ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความรับผิดชอบ มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรคอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีแรง

จูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของแมคเคลแลนด์ (McClelland, 1961, p. 260-265) ซึ่งเน้นถึงแรงจูงใจทางสังคม 3 ประการ คือ 1) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ คือ ความปรารถนาที่จะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จ ลุล่วงไปได้ด้วยดี โดยพยายามแข่งขันกับมาตรฐานอันดีเลิศ ความสบายใจเมื่อประสบความสำเร็จ และมีความวิตกกังวลเมื่อล้มเหลว 2) แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ คือ ความปรารถนาที่จะเป็นที่ยอมรับของคนอื่น ต้องการเป็นที่นิยมชมชอบ และเป็นที่รักใคร่ชอบพองของคนอื่น จึงเป็นแรงจูงใจที่จะทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมเพื่อให้ได้มาซึ่งการยอมรับจากบุคคลอื่น 3) แรงจูงใจใฝ่อำนาจ คือ ความปรารถนาที่ได้มาซึ่งอิทธิพลที่เหนือกว่าบุคคลอื่นในสังคม ทำให้บุคคลแสวงหาอำนาจ เพราะจะเกิดความภาคภูมิใจ หากทำอะไรได้เหนือกว่าคนอื่น ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่อำนาจสูงจะเป็นผู้มีความพยายามจะควบคุมสิ่งต่างๆ เพื่อให้ตนเองบรรลุถึงความต้องการที่จะมีอิทธิพลเหนือผู้อื่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมใจ จุฑาผาด (2549, น. 102-108) ได้ทำวิจัยปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสามารถในการเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรคของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดกาฬสินธุ์: การวิเคราะห์พหุระดับมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์และค้นหาปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดกาฬสินธุ์ด้วยวิธีการวิเคราะห์พหุระดับ พบว่า ตัวแปรระดับนักเรียนที่ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรค อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ความรับผิดชอบลักษณะมุ่งอนาคต แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และความเชื่อมั่นในตนเอง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญส่ง กวยเงิน (2550, น. 121-126) ได้ทำวิจัยรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรคของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร ภาคปกติ ชั้นปีที่ 1 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรคของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร ภาคปกติ ชั้นปีที่ 1 มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ รูปแบบที่พัฒนาขึ้นอธิบายความแปรปรวนในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคได้ร้อยละ 71 เมื่อพิจารณาค่าอิทธิพลรวม อิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมของตัวแปร พบว่า ตัวแปรทุกตัวมีอิทธิพลรวมที่ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยตัวแปรความรับผิดชอบมีอิทธิพลสูงสุด คือ มีค่าเท่ากับ .22 รองลงมาคือ อัตมโนทัศน์ การอบรมเลี้ยงดู ความเครียด แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การมุ่งอนาคตมีค่าเท่ากับ -.22, -.08, -.06, -.03 ตามลำดับ ยกเว้นบุคลิกภาพที่มีค่าอิทธิพลรวม

ที่ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าเท่ากับ .82 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชภูมิ แพงมา (2550, น. 114-117) ได้ทำวิจัยปัจจัยบางประการที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 672 คน และนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 365 คน ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 คือ ความต้องการอำนาจเหนือผู้อื่น ความรู้สึกเป็นอิสระในตนเอง ความภาคภูมิใจในตนเอง ความกระตือรือร้น ความเชื่อมั่นในตนเอง ความทะเยอทะยาน และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพวรรณ จันทสิทธิ์ (2550, น. 60-61) ได้ศึกษาระดับความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 จำแนกตามตัวแปรปัจจัยภายใน ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การมุ่งอนาคต และความเชื่อมั่นในตนเอง และปัจจัยภายนอก ได้แก่ สถานภาพครอบครัวต่างกัน พบว่า ระดับความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคของนักเรียนที่มีสถานภาพครอบครัวสมบูรณ์และครอบครัวไม่สมบูรณ์ อยู่ในระดับมาก ระดับความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคของนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง อยู่ในระดับมาก และผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคโดยรวมของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การมุ่งอนาคต ความเชื่อมั่นในตนเองที่แตกต่างกัน โดยสรุปผลได้ว่า นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกัน มีความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนที่มีการมุ่งอนาคตต่างกัน มีความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองต่างกัน มีความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค โดยรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนปัจจัยด้านความเชื่อมั่นในตนเอง การมุ่งอนาคต บุคลิกภาพ และความรับผิดชอบนั้น ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. ค่าอิทธิพลทางอ้อมของตัวแปรที่ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

พบว่า ตัวแปรบุคลิกภาพและความรับผิดชอบ ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่นั่นไม่ได้หมายความว่า ตัวแปรเหล่านี้ไม่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค อาจเป็นเพราะนักศึกษาแต่ละคนมีลักษณะการแสดงออกของพฤติกรรมของตนในสถานการณ์ต่างๆ ซึ่งแต่ละคนแสดงออกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการของ Erikson (ชัตติยาน้ำยาทอง, 2551, น. 49, อ้างถึงใน Erikson, n.d.) มีความเห็นว่าพัฒนาการทางบุคลิกภาพเกิดขึ้นได้ เนื่องจากคนที่คนมีการติดต่อกับสัมพันธ์กับสังคม และในแต่ละขั้นจะมีช่วงวิกฤติสำหรับที่จะพัฒนาการเรื่องนั้นๆ โดยเฉพาะในชีวิตถ้าช่วงชีวิตใดพัฒนาการเป็นไปไม่ได้ด้วยดี มีลักษณะทางบวกมากกว่าทางลบพัฒนาการทางบุคลิกภาพก็จะเป็นไปในทางที่ดี ผู้ที่มีสุขภาพจิตดีย่อมสามารถเผชิญปัญหาหรือแก้ปัญหา และสามารถตัดสินใจได้ในทางตรงกันข้ามถ้าช่วงชีวิตใดพัฒนาการเป็นไปในทางลบมากกว่าทางบวก ผู้นั้นจะมีพัฒนาการทางบุคลิกภาพไม่สมบูรณ์ซึ่งจะนำไปสู่การเป็นผู้ที่มีปัญหาในการปรับตัว และ Erikson ชี้ให้เห็นถึงอิทธิพลของแต่ละขั้นตอนมีต่อกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญส่ง กวยเงิน (2550, น. 121-126) ได้ทำวิจัยรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญปัญหาและฝ่าอุปสรรคของนักศึกษามหาวิทยาลัยนเรศวร ภาคปกติ ชั้นปีที่ 1 พบว่า บุคลิกภาพที่มีค่าอิทธิพลที่ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรคและสอดคล้องกับงานวิจัยของ เมธาวดี สังขะมาน (2548, น. 86-89) ได้ทำวิจัยตัวแปรคัดสรรที่สัมพันธ์กับความสามารถในการเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรคของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 จังหวัดหนองคาย ปีการศึกษา 2547 พบว่า อัตมโนทัศน์ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความรับผิดชอบมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรค สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมใจ จุฑาพาด (2549, น. 102-108) ได้ทำวิจัยปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสามารถในการเผชิญปัญหาและฝ่าอุปสรรค (AQ) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ตัวแปรระดับนักเรียนที่ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรค ได้แก่ ความรับผิดชอบ ลักษณะมุ่งอนาคต แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และความเชื่อมั่นในตนเอง

3. ค่าอิทธิพลรวมของตัวแปรที่ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พบว่า มีค่าอิทธิพลรวมที่ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ตัวแปรบุคลิกภาพและ

ตัวแปรแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับ แอทคินสัน (พิณกาน ภัทเศรษฐ์. 2551, น. 17-18, อ้างถึงใน Atkinson, 1974) ได้กล่าวถึง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ว่า ในสถานการณ์หนึ่งผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จะพยายามที่จะทำงาน นั้นให้สำเร็จโดยการเปรียบเทียบกับมาตรฐาน ถ้าผลงานสูงกว่า หรือเท่าเทียมมาตรฐานก็ถือว่าประสบความสำเร็จตามความคิด ของเขา แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จะขึ้นอยู่กับ 3 องค์ประกอบ คือ 1) ความคาดหวัง หมายถึง การคาดล่วงหน้าถึงผลการกระทำ ของตน คนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะคาดล่วงหน้าถึงความสำเร็จ ของงาน 2) สิ่งล่อใจ หมายถึง ความพึงพอใจที่ได้รับจากการทำงาน แรงจูงใจจากความพึงพอใจในการแสวงหาความสุข และ 3) หลีก เลี่ยงความผิดหวัง หมายถึง คนเรากระทำการใดก็ย่อมหวังได้รับ ความสุขความพอใจกับการกระทำต้องการความสำเร็จและกลัว ความล้มเหลว คนที่ต้องการความสำเร็จมากจะมีแรงจูงใจใฝ่ สัมฤทธิ์สูง และคนที่กลัวความล้มเหลวมากก็จะพยายามหลีกเลี่ยงงานที่ตนคิดว่าทำไม่ได้ ซึ่งจะเป็นผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ การสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ให้เกิดขึ้นจึงอยู่ที่การเพิ่มความ ต้องการความสำเร็จและลดความกลัวความล้มเหลว ซึ่งสอดคล้อง กับงานวิจัยของ เมธาวิดี สังขะมาน (2548, น. 86-90) ได้ทำวิจัย ตัวแปรคัดสรรที่สัมพันธ์กับความสามารถในการเผชิญปัญหา และฝ่าฟันอุปสรรคของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 จังหวัดหนองคาย ปีการศึกษา 2547 พบว่า อัตมโนทัศน์ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความ รับผิดชอบ มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการเผชิญปัญหา และฝ่าฟันอุปสรรค อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญส่ง กวยเงิน (2550, น. 121-126) ได้ทำวิจัยรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อ ความสามารถในการเผชิญปัญหาและฝ่าอุปสรรคของนักศึกษามหาวิทยาลัยนเรศวร ภาคปกติ ชั้นปีที่ 1 พบว่า บุคลิกภาพที่มีค่า อิทธิพลรวมที่ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญปัญหาและฝ่าฟัน อุปสรรค (AQ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าเท่ากับ .82 ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดเกี่ยวกับบุคลิกภาพประกอบ ห้าประการของ Costa และ Widgler (บุญส่ง กวยเงิน, 2550, น. 36, อ้างถึงใน Costa & Widgler, 1994, p. 3) ซึ่งเป็นแนวคิด ที่ได้ร่วมกันพัฒนาองค์ประกอบ 3 ประการของบุคลิกภาพ ซึ่งองค์ประกอบเหล่านั้น ได้แก่ ความหวั่นไหว การแสดงออก และ ความเปิดกว้าง ซึ่งต่อมา Costa และ Widgler ได้นำไปร่วมกับ อีก 2 องค์ประกอบ อันเป็นจุดเริ่มต้นของทฤษฎีองค์ประกอบห้า ประการของบุคลิกภาพของ Costa และ Widgler องค์ประกอบ ที่นำเข้ามารวมด้วย คือ การยอมรับผู้อื่น และการมีสติ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยบุคลิกภาพมีอิทธิพลต่อ ความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค และมีอิทธิพลต่อ ปัจจัยด้านอื่นๆ จึงเสนอแนะให้นักศึกษา อาจารย์ หรือผู้เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาและสนับสนุนการเรียนการสอนของนักศึกษา นำผล การวิจัยมาใช้ในการพัฒนาความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟัน อุปสรรคของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ดังนี้

1.1 นักศึกษา ควรให้ความสำคัญกับบุคลิกภาพของ ตนเองให้มากขึ้น สามารถที่จะควบคุมตนเองจากความคิดกังวล ต่างๆ ความเศร้าหมอง ซ้ำๆ ไม่ชัดเจน ปฏิบัติกับผู้อื่นไม่บริสุทธิ์ใจ ไม่มีความรู้สึกเมตตาตาสงสารผู้อื่น มักทำสิ่งต่างๆ ไปอย่างไม่ถูกต้อง เหมาะสม ไม่สามารถควบคุมตนเอง เพื่อที่จะทำในสิ่งที่ต้องการให้ บรรลุเป้าหมาย หากนักศึกษาสามารถควบคุมตนเองได้ก็สามารถ ที่จะเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค สามารถออกไปเผชิญกับชีวิตและ โลกแห่งความจริงในอนาคตต่อไปได้

1.2 อาจารย์ ควรส่งเสริมในด้านบุคลิกภาพของ นักศึกษา ด้วยการจัดการเรียนการสอนหรือจัดกิจกรรมที่เน้นให้ ผู้เรียนสามารถพัฒนาบุคลิกภาพของตน ไม่ว่าจะเป็นบุคลิกภาพ ด้านร่างกาย การแสดงออก ความคิด ทศนคติ ความเชื่อมั่น การกล้าคิดกล้าตัดสินใจ เช่น การจัดการประกวดต่างๆ ที่ให้ นักศึกษาได้แสดงความสามารถของตน เป็นต้น

1.3 ผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาและสนับสนุนการเรียน การสอนของนักศึกษา ควรนำผลการวิจัยไปศึกษาเพื่อพิจารณาใน การกำหนดแนวทางการส่งเสริมพัฒนาความสามารถในการเผชิญ และฝ่าฟันอุปสรรคให้เกิดขึ้นกับนักศึกษา

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรวิจัยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถใน การเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ- มหาสารคามในชั้นปีอื่นๆ

2.2 ควรวิจัยเกี่ยวกับการจำแนกประเภทปัจจัยที่ ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค เพื่อให้ ทราบว่าตัวแปรอะไรบ้างที่สามารถแบ่งกลุ่มนักศึกษาที่มีความ สามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคสูงกับนักศึกษาที่มีความ สามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคต่ำ

2.3 ควรวิจัยปัจจัยด้านอื่นๆ เพิ่มเติม เพื่อดูว่า มีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟัน อุปสรรคของนักศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- ชัตติยา น້ายาทอง. (2551). การศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการฝ่าฟันอุปสรรคของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบึงกาฬในเขตกรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- ทิพวรรณ จันทสิทธิ์. (2550). การเปรียบเทียบความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีจิตลักษณะและสถานภาพครอบครัวที่แตกต่างกัน. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทศพร ประเสริฐสุข. (2542). ความฉลาดทางอารมณ์. วารสารพฤติกรรมศาสตร์, 5(1), 19-34.
- ธีรศักดิ์ กำบรรณารักษ์. (2548). AQ อัดเกินพิกัด (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- บุญส่ง ภายเงิน. (2550). รูปแบบเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) ของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร ระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ชั้นปีที่ 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พินกาน ภัทเศรษฐ์. (2551). การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงตามโครงสร้างและความเชื่อมั่นของมาตรวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่มีรูปแบบต่างกัน สำหรับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1. ปริญญาโทการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เมธยา คุณไทยสงค์. (2546). จิตลักษณะบางประการที่สัมพันธ์กับความสามารถในการเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรค. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เมธาวดี สังขะมาน. (2548). ตัวแปรคัดสรรที่สัมพันธ์กับความสามารถในการเอาชนะอุปสรรคของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 จังหวัดหนองคาย. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- รัชภูมิ แผงมา. (2550). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 จังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วินัส ภัคตินรา. (2546). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะทางบุคลิกภาพกับเชาวน์อารมณ์ (EQ) และความสามารถในการเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ). วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมใจ จุฑาผาด. (2549). ปัจจัยเชิงสัมพันธ์กับความสามารถในการเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2551-2554). กรุงเทพมหานคร: สำนักนโยบายและแผนอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- สำนักงานมาตรฐานและประกันคุณภาพ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. (2553). คู่มือการประกันคุณภาพภายใน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ปีการศึกษา 2553. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- McClelland, D. C. (1961). *The achievement society*. New York: The Free Press.
- Stoltz, P. G. (1997). *Adversity quotient: Turning obstacles into opportunities*. New York: John Wiley & Sons.